

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.06.2005, sp. zn. 7 Tdo 729/2005, ECLI:CZ:NS:2005:7.TDO.729.2005.1

Číslo: 11/2006

Právní věta: Zákonný znak kvalifikované skutkové podstaty trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. spočívající ve spáchání tohoto činu „nejméně se dvěma osobami“ může být naplněn i ve vztahu k tomu z pachatelů, který již svou pouhou přítomností na místě činu zesiluje účinek výhrůžek násilím, jež pronášejí ostatní spolupachatelé.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.06.2005

Spisová značka: 7 Tdo 729/2005

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Spolupachatelství, Vydírání

Předpisy: § 235 odst. 1 tr. zák.
§ 235 odst. 2 písm. b) tr. zák.
§ 9 odst. 2 písm. b) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněných R. G., M. V., S. P. a L. V. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 2. 2005, sp. zn. 5 To 42/2005, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově pod sp. zn. 101 T 285/2004.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově ze dne 2. 12. 2004, sp. zn. 101 T 285/2004, byli obvinění R. G., S. P., L. V. a M. V. uznáni vinnými trestným činem vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se jej dopustili tím, že spolu se spoluobviněným P. S. „dne 21.9.2004 v době kolem 13.00 hodin v H. po předchozí vzájemné domluvě vyzvali obvinění L. V. a S. P. poškozeného A. Ch., aby nastoupil do osobního motorového vozidla tov. zn. Škoda Felicia Combi, a odvezli jej do prostoru zvaného P. l. v H., kde jej po vystoupení z vozidla obvinění R. G., S. P., L. V. a M. V. obstoupili, obviněný P. S. otevřel zavazadlový prostor osobního motorového vozidla tov. zn. Renault Mégane, ukázal poškozenému A. Ch. dvě baseballové pálky, které se zde nacházely, s tím, aby si vybral jednu, kterou jej zbijí, pokud nezaplatí finanční částku ve výši 100 000 Kč, jíž měl dlužit

obviněnému M. V. na základě směnky, kterou poškozený A. Ch. podepsal přesně nezjištěného dne v měsíci červenci 2004, a obviněný R. G. vyčítal poškozenému, že si z nich dělá legraci a jsou s ním pořád nějaké problémy“.

Obviněným R. G., S. P., L. V. a M. V. byl shodně uložen trest odnětí svobody v trvání 3 roků, pro jehož výkon byli zařazeni do věznice s ostrahou.

Odvolání jmenovaných obviněných Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 9. 2. 2005, sp. zn. 5 To 42/2005, zamítl podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Proti usnesení Krajského soudu v Ostravě podal dovolání mimo jiné též obviněný S. P., jenž napadl rozsudek krajského soudu prostřednictvím své obhájky v celém rozsahu, a to z dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V dovolání namítl, že popis skutku ve výroku rozsudku soudu prvního stupně neobsahuje podle jeho názoru skutečnosti, z kterých by bylo u něj možné usuzovat na naplnění objektivní i subjektivní stránky spolupachatelství k trestnému činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Podle mínění obviněného z popisu skutku nevyplývá, že by již při výzvě k nástupu do auta použil vůči poškozenému pohrůžky násilí. Podle obviněného nebylo prokázáno, že poškozeného přivezl do P. l. s vědomím, že na uvedeném místě bude na poškozeného činěn pod pohrůžkou násilí nátlak, aby něco konal. V této souvislosti dovolatel připomíná, že pohrůžka byla učiněna jen verbálně, a to pouze spoluobviněným P. S. Obviněný opakoval svou obhajobu, že nebyl předem dohodnut s dalšími obviněnými na použití hrozby násilí vůči poškozenému. Podle jeho přesvědčení se v posuzovaném případě jednalo pouze o exces jednoho ze spoluobviněných. Obviněný je toho názoru, že z formulace popisu skutku vyplývá, že předchozí domluva směřovala pouze k tomu, aby vyzvali poškozeného A. Ch. k nastoupení do vozidla a odvezli jej do P. l., ale nikoliv ve vztahu k následujícím událostem. Obviněný tvrdí, že neměl důvod nejet do P. l., jestliže nevěděl o úmyslu spoluobviněného P. S. pronést pohrůžku. Navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě a aby tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z vyjádření nejvyšší státní zástupkyně vyplývá, že námitky obviněného S. P. pokládá za obsahově odpovídající deklarovanému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Zdůraznila však, že společný úmysl nelze ztotožňovat s výslovnou dohodou spolupachatelů a že v tomto případě postačuje i konkludentní dohoda. Obviněný S. P. se podle ní podílel na dopravě poškozeného na místo činu a poté s dalšími obviněnými svou přítomností na tomto místě, navíc spojenou s obstoupením poškozeného, zesiloval účinek výhrůžek pronášených spoluobviněným P. S. Toto jednání podle názoru nejvyšší státní zástupkyně vykazovalo znaky spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. k trestnému činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Závěrem navrhla, aby Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného S. P. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud v případě dovolání obviněného S. P. shledal, že jím uplatněné námitky naplňují deklarovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť směřovaly proti právnímu posouzení skutku podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., konkrétně proti závěru, že i ze strany tohoto obviněného šlo o společné jednání, a tím o spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. na uvedeném trestném činu.

Obviněný S. P. naplnil podle závěru soudů znaky trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. tím, že pohrůžkou násilí jiného nutil, aby něco konal, a čin spáchal nejméně se dvěma osobami. Podle § 9 odst. 2 tr. zák. byl-li trestný čin spáchán společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).

O spáchání trestného činu společným jednáním jde přitom tehdy, jestliže každý ze spolupachatelů

svým jednáním naplnil všechny znaky skutkové podstaty, anebo tehdy, jestliže každý z nich naplnil jen některý ze znaků, avšak souhrn jednání spolupachatelů naplňuje tyto znaky, anebo také tehdy, když jednotlivé složky společné trestné činnosti samy o sobě tyto znaky sice nenaplnují, ale ve svém souhrnu představují jednání popsané v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákona (k tomu viz rozhodnutí pod č. 15/1967 Sb. rozh. tr.). K takovému společnému jednání vedenému společným úmyslem může dojít jak po předchozí výslovné dohodě, tak konkludentně (viz stanovisko pod č. 1/1980, s. 18 Sb. rozh. tr.)

K naplnění znaku společného jednání ve vztahu k trestnému činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. přitom postačí, aby přítomnost dalšího pachatele na místě činu zesilovala účinek výhrůžek.

Nejvyšší soud v této souvislosti neshledal, že by jednání spoluobviněného P. S. představovalo tzv. exces z jednání, do kterého se obviněný S. P. zapojil tím, že přivezl poškozeného na domluvené místo a zde jej v době pronášení pohrůžek spolu s ostatními obviněnými obstoupil. Ze skutkových zjištění soudů vyplývá, že se tak stalo po předchozí vzájemné domluvě všech obviněných, která měla vést k vystrašení poškozeného a přimět jej k tomu, aby splnil své závazky. Tato skutečnost je výslovně uvedena ve výroku rozsudku okresního soudu („po předchozí vzájemné domluvě“) a dále podrobněji rozvedena v odůvodnění rozsudku tohoto soudu. Ke stejnému závěru dospěl i krajský soud, který své úvahy podrobně a logicky rozvedl v odůvodnění svého usnesení. Nejvyšší soud zcela sdílí závěr obou soudů, že aktivní zapojení obviněného S. P. do celé akce od jejího počátku až do jejího zakončení nepřipouští jiný výklad, než že byl do ní zasvěcen a úmyslně se podílel na její realizaci.

Posouzení jednání obviněného S. P. jako spolupachatelství k trestnému činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. proto shledává Nejvyšší soud v souladu se zákonem a dovolání obviněného odmítl jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.